

Drangedal kommune

Mål for forvaltning av elg i Drangedal kommune 2015 - 2017

Vedtatt av Drangedal kommunestyre 12.03.2015

Bakgrunn:

I § 1 i Lov om viltet sies det: ” Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæringen og friluftsliv. ”Denne paragrafen danner bakgrunn for forvaltning av alt vilt, også elg.

Dagens situasjon:

Fellingsrapporter og sett elg skjemaer viser at vi fremdeles har en elgbestand med gjennomgående svært lav produktivitet og svært lave slaktevekter. Hovedårsaken er mest sannsynlig at vi har hatt en alt for stor elgstamme i forhold til bæreevnen over mesteparten av 90-tallet. Selv om elgtettheten nok er halvert siden slutten av 90-tallet har vi fremdeles ikke fått en bedret bestandskondisjon.

I 2014 ble det gjennomført en ny elgbeitetaksering i kommunen og som det fremgår av takseringsrapporten, er beitetrykket nå på et moderat nivå. Beitetrykket er som forventet, redusert betydelig siden 2003 hvor den første takseringen ble utført. De skogbruksmessige kostnadene knyttet til beiteskader er samlet sett innenfor et akseptabelt og bærekraftig nivå. På tross av den positive utviklingen, er fôrproduksjonen ROS-artene står for, fremdeles hemmet av dagens og tidligere års beitepress. I rapporten anbefales det å opprettholde jaktuttaket rundt dagens nivå og det frarådes å øke elgtettheten før en ser tegn til bedre slaktevekter og kalvrater. Kommunen støtter disse konklusjonene.

Forvaltning av elg er synonymt med forvaltning av beiteressursene, og forvaltning av beiteressursene vil i praksis si skogbruk. FAUN- Naturforvaltning antyder i sin rapport *014-2011 bestandsvurdering for elg og hjort i Nedre Telemark etter jakta 2010* at avvirket mengde tømmer pr. felte elg må opp i størrelsesorden 500 m³ for å lykkes i å bedre bestandskondisjonen. I 2014 ble det kun avvirket 27 053 m³ i Drangedal kommune og det tilsvarer ca. 197 m³ pr. felte elg dette året. Vi har sett en ganske dramatisk reduksjon i avvirkningen de senere år og situasjonen ser pr. i dag ikke ut til å endre seg. I tillegg blir det avvirket på dårligere mark. Dette tilsier at skal vi ha en sunn og produktiv elgstamme i samsvar med beitegrunnlaget, må vi venne oss til en lavere elgbestand enn det var på slutten av 90-tallet.

Ønsket situasjon:

Den optimale elgstammen bør bestå av flest mulig produktive dyr og gi en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegere og den øvrige befolkning.

Elgstammen bør være så stor som mulig, uten at beitegrunnlaget blir ødelagt, og uten at det skapes uhåndterlige trafikkproblemer.

Rettighetshaverne bør i størst mulig grad selv styre elgforvaltningen gjennom bestandsplaner.

Forutsetninger for en optimal elgstamme vil være:

- Nok beite av god kvalitet
- Nok produktive kuer i bestanden
- Nok store okser i bestanden

Dersom vi lykkes med dette vil det gi:

- Økt produktivitet
- Økte vekter
- Økt avkastning

Kommunens målsetning:

Hovedmål for elgforvaltningen:

En sunn, produktiv og bærekraftig bestand som gir en høy og mest mulig stabil avkastning til nytte og glede for rettighetshavere, jegere og den øvrige befolkning.

Elgstammen bør holdes på et nivå som ikke forringer beitegrunnet og ikke skaper uhåndterlige trafikkproblemer.

Bestandstettheten skal stabiliseres på dagens nivå, dvs. at sett elg pr. jegerdagsverk skal ligge i nærheten av 0,3 (tallet gjenspeiler dagens bestandstetthetsnivå i form av sett elg pr. jegerdagsverk)

Delmål

Bestandsovervåking - alle jaktfelt skal:

- Føre sett elg-skjema.
- Registrere vekter på alle skutte dyr.
- Levere inn tenner for aldersbestemmelse.
- Registrere flått og hjortelusflue på felte dyr.

Bestandsplaner/områder

- Det er ønskelig at flest mulig vald tildeles gjennom bestandsplaner. Innen mål-periodens utløp skal minst 60 % av godkjent areal tildeles gjennom bestandsplaner (det har i forkant av revisjonen av disse målsettingene, blitt jobbet mot aktuelle bestandsplanområder. Målet skal oppnås ved å fortsette informasjonsarbeidet).
- Bestandsplanområder og vald med bestandsplan skal gis en reel mulighet til å påvirke utviklingen av "egen" bestand. Det må likevel tas ansvar for å forvalte elgbestanden på en faglig forsvarlig måte.
- Et bestandsplanområde bør være så stort at det i stor grad omfatter en elgbestands årsleveområde. Det innebærer at kalvings-, sommerbeite,- vinterbeite og parringsområder omfattes av bestandsplanen.
- Alle bestandsplaner skal rulleres samme år.
- Bestandsplaner lages fortrinnsvis for 3 år av gangen.
- Tradisjonell vektgrense i bestandsplanene aksepteres ikke. Det åpnes imidlertid for at bestandsplanene kan legge opp til en "skrapdyrpott" hvor et fåtall dyr (inntil ca. 10 % av årlig kvote) blir holdt tilbake ved jaktstart, men tildeles jaktfelt som evt. feller "skrapdyr". Med skrapdyr menes dyr som pga. skader/sykdom har en unormal lav vekt eller dyr som oppfattes som "mindreverdige". Med "mindreverdige" menes kalver mindre 35 kg -, 1,5 åringer mindre enn 85 kg -, voksne hunndyr mindre enn 120 kg - og voksne hanndyr mindre enn 130 kg slaktevekt. Ubenyttet årlig "skrapdyrpott" faller bort hvert år.

Avvik fra godkjente bestandsplaner

Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, kan kommunen tildele dyr etter målrettet avskyting, jf. § 21 i hjorteviltforskriften. Ved vurdering av hva som er "vesentlige avvik" skal følgende kriterier legges til grunn:

- Dersom det på et gitt tidspunkt i planperioden, ikke er mulig å oppfylle kriteriene i planen, vil det regnes som avvik.
- Dersom årlig fellingsprosent blir mindre enn 70 % skal avskytingsplanen tas opp til revidering av jaktrettshaverne eller planområdets styre. Revidert plan sendes kommunen for ny godkjenning.
- Ca. 10 % av ubenyttet kvote ett år kan overføres til neste år. I bestandsplanområder som får overført fellingstillatelser til neste års kvote, følger tillatelsen det valdet som i utgangspunktet hadde rettigheten til å felle dyret.
- Overskridelse av kvoten ved planperiodens slutt, anses som feilskyting og behandles iht. viltlovens § 48, dyret/ene blir inndradd til fordel for det kommunale viltfondet.
- Et avvik på ca. 10 % ift. planlagt årlig uttak av alder og kjønn skal normalt aksepteres. Eventuelle avvik et år skal uansett forsøkes rettet opp neste år.
- Det regnes aldri som avvik dersom det felles kalv istedenfor andre alderskategorier.

Bestandsutvikling

- Tilstrebe et ku : okse forhold på omkring 1,5:1 (snitt 2012-2014: 1,96 - et for skeivt kjønnsforhold kan føre til mange ombrunster, noe som igjen fører til seinere kalvefødsler.)
- Sett kalv pr. ku skal ikke under 0,55 (snitt 2012-2014: 0,50 - Sett kalv pr. ku er en indikator på produktiviteten og sier noe om bestandens samlede produksjon. Målet om at denne faktoren ikke skal under 0,55 er satt på bakgrunn av en forventet bedret bestandskondisjon)
- Gjennomsnittlig kalv- og ungdyrvekter skal opp i hhv. 55 og 120 kg (snitt 2012-2014: 50-/111 kg – kalv og ungdyrvekter sier noe om bestandskondisjonen, vekt målet er satt på bakgrunn av en forventet bedret bestandskondisjon)

Oppfordringer til valda

- Avskytingen av store eldre kuer bør begrenses (for å ta vare på de mest produktive dyra).
- Avskytingen av "mellomstore" okser (5-12 takker) bør begrenses (for å øke okseandelen i bestanden).
- Det bør være et høyt fokus på å ta ut små dyr i alle aldre
- Andelen kalv og ungdyr i uttaket må økes. I Drangedal har det over flere år blitt felt mer enn 50 % voksne dyr. For å unngå overbeskatning av voksne dyr, anbefales det å øke andelen kalv og ungdyr i uttaket. Det bør være et mål at minimum 60 % av uttaket er kalv og ungdyr. Det må bli større aksept for å felle kalv. Vinterbestanden bør bestå av flest mulig voksne og produktive dyr.
- Valda oppfordres til å øke tømmeravvirkningen betydelig for å bedre elgens beitegrunnlag. Økt hogstaktivitet skal bidra til å bedre elgens bestandskondisjon. Et realistisk mål er 250 m³ pr. felte elg. I 2014 ble det avvirket ca. 27 000 m³, hvilket tilsvarer ca. 197 m³ pr. felt elg.
- Valda bør ha fokus på beiteforbedrende tiltak som: nedskjæring av osp (gir oppslag av ny osp fra rotskudd, gir beite i form av kvist og bark dersom det utføres vinterstid), avstandsregulering i tette bestand (gir oppslag av nytt beite), etablere viltåkere (supplerende fôrkilde av høy kvalitet), samt utsetting av saltsteiner (dekker viltets behov for salt).

Tilskudd

- Alle vald/bestandsplanområder i Drangedal som utarbeider bestandsplan gis et årlig driftstilskudd på kr. 5000,-. Skriftlig søknad må sendes kommunen hvert år innen jaktårets utløp (31. mars). Den årlige tilskuddsretten faller bort dersom søknad ikke er mottatt innen fristen.